

عەلمانییەت و پاسا و هیئانەووە بۆ گەندەلی

فاضل قەرەداغی

رێگای یە کبوون ، ٦٦ ، ١٢ / ٦ / ٢٠٠٠ ، ل ٥

هەر کۆمەلگەیکە ژمارەیکە بەها باوی هەیه که دەرچوون لێیان و موخالفه کردنی ئاشکرایان مەرۆف رووبه پووی ناره زاییه کی کۆمه لایه تی ده کات ئه وهش ئه گهر ئاکامی یاسایی نه چیته پال ئه و ناره زاییه . هەر کاتیکیش ههول بۆ گۆرینی ئه و به هایانه بدریت ههولیکي هاوکات بۆ به شه رعیکردنی ئه و گۆرینه ددریت . به شه رعیکردنی ئه و شته ی تا دوینی جیگه ی ناره زایی بوو بریتییه له باسکردنی ئاشکرای شته که و پێبه خشی نی ناوی جوانتر و حال ده گاته راده ی پیدانی شه رعیه تی یاسایی . تا کۆمه لگه ش زیاتر رووه و گەندەلی بچیت بازنه ی شته قه دهغه کراوه کانی دوینی و رێگه پیدراوه کانی ئه مپرو فراوانتر ده بییت .

عەلمانییەت مەنزومە ی بەهای تایبەتی خۆی هەیه که سه رچاوه ی له به ها ئاسمانیه کانه وه نه گرتوه به لکو مۆرکیکی زالی شوینی دیاریکراو زه مه نی ده ستنیشان کراوی به سه ره وه دیاره بگره هه لقولاوی ئه و شوین و کاته شه مه نزومه یه کی به های واش که سه رچاوه یه کی ئاسمانی بی خه وشي نه بییت ناتوانییت له نیوان (نه گۆر) و (گۆراو) جیا بکاته وه و توانای نییه نرخیکی راسته قینه بۆ نه گۆره کان دابنییت . ماده م به و تیروانییه هه موو شتیکی ده گۆریت و به ها کانی له مه وه قابلی گۆران کاته هه یه به هایه کی نییه بتوانییت خۆی له هه موو شوین و کاتیکی بسه لمینییت و هەر کاتیکی عەلمانییەت بیهویت به ره های ی باس له هەر به هایه کی بکات دوو چاری ناریکی له ناو خودی خۆیدا ده بییت .

تیروانیی دروست بۆ به ها کان ئه وه یه که ئه مانه دوو به شن : (نه گۆر) و (گۆراو) ، ره ها و نسبی ، هه میشه یی و کاتی به لام ته نها ئاینی ئاسمانیه که ده توانییت ئه م جووتانه پیکه وه گریدبات بی ئه وه ی تووشی ناریکی بییت . ئه گهر فه رمانه ئه خلاقیه کان وه کو نمونه باس بکه ی و یه کیکیان به تایبەتی وه ربگرین که فه رمانی (دزی مه که) یه و لئی وردبینه وه ده بینین پاساوی یاساغ کردنی تاوانی دزی له لایه ن ئاینه ئاسمانیه کانه وه روون و ئاشکرایه . خودایه که هه یه ئه مه ی حه رام کردوه و بۆیه حه رامییتییه که ی هه ر ده مینییت ، به لام مه نزومه ی به های عه لمانی ناتوانییت فه رمانیکی وا له خو بگرییت بی ئه وه ی خۆی تووشی ناریکی نه کات . عەلمانییەت بۆ پاسا و هیئانەووە بۆ ئه م فه رمانه ناچاری ئه و ته فسیره ده بییت که دزی کردن ته عدا کردنه له مولکایه تی که سانی تر . ده کرییت ئه مه به دریزایی هه زاران سال خۆی بسه لمینییت و سه لماندوویه تی به لام توو بلییت روژیک نه یه ت ئه و دزی کردنه نه بیته مایه ی شانازی و سه لماندنی لیه اتوویی و فه رمانه که هه یه نرخیکی نه مینییت ؟ ئه وه ی تا ئیستا ویستومه بیلییم ئه وه یه که به ها و پیوانه و ئه خلاق ی عه لمانی (شوین) و (کات) ده ستنیشان ده که ن به لام شوین و کات بوونه وه ریکی به رجه سته نین بۆیه راستتره ئه گهر بلین که مەرۆف گۆران به سه ره ئه و به هایانه ده هیئیت ، ئه و مەرۆقه ش به دوای پاسا و بۆ ئه و گۆرانه ده گه رپیت .

نزیکتەری نەمۆنە لە خۆمانەووە جەنگی ناوخوای کوردستانە کە بە پێی پێوانەکانی کوردایەتی ئیدانە دەکرێت بەلام حالی جەنگە کە بۆی هەیه بگاتە ئەوەی بە جەنگی پێرۆز بزانرێت. تا ئەمڕۆ جاروبار جەنگی ناوخوا لە لایەن دوو حزبە کە شەرە کەرە کەووە ئیدانە دەکرێت بەلام ئەگەر شەرپ رووبادات و بەردەوام بێت و راگەیاندن لەسەر ناشیرین کردنی بەرامبەر بەردەوام بێت ئیدانە کردنی جەنگی ناوخوا لەمەودا بە چاوی گومانەووە تەماشای دەکرێت و هەلۆیستی رەخنەگرانە مەوقیەکانی خۆی دەدۆزین و پاساوەکانی جەنگ بەرز دەبنەووە.

بوارێکی تری ئەخلاقێ پەيوەندییە جنسییە ناپەرەکانە کە سەردەمیەک بوو لە رۆژئاوا بەو وەسفە (ناپەرە) دەناسرا و ئەمڕۆ بوو تە پەيوەندی رەوا. لە کۆنەووە پەيوەندییە کە زینای پێ دەوترێ، ئەو ناو پاشان نەما و بوو پەيوەندی جنسییە ناشەری و پاشانتر وشە ناشەری جیگە بۆ نەما. لە لایەکی ترەووە پەيوەندی نیوان نێرەکان بەتەنیا یان نیوان مێیەکان بەتەنیا ناوی شیواوی خۆی هەبوو بەلام دواوی ناویکی (زانستی) ی پێ بەخشا ئەویش (شذوڤ) ی جنسی بەلام ئەمڕۆ ئەم (شذوڤ) ئەوێندە باو لە رۆژئاوا کە بۆتە (ئەسل) یەک لە ئەسڵەکان و چیتەر پێی ناوتری (شذوڤ) چونکە وشە (شاذ) پێچەوانە و وشە (ئاسایی) یە. نێر بازی کارێکی ئاساییە بۆیە نایبێ ناوی (شذوڤ) ی بێت. هەر لەم بارەیهووە جارێکیان لە کەنالی (الجزيرة) دا دکتۆرێکی موسلمان لە فەرەنسا بە تەلەفۆن موداخەلە لە بەرنامەیه کدا کرد و وتی وشە (شذوڤ) لە کتیبە پزیشکییەکانی فەرەنسا دا لابرەو.

ئەگەر بەشگەر پێنەووە کوردستان پاساوی هینانەووە و ناو گۆرین و وینە جوانکردنی هاو شیووە دەبینن. بەزینا دەوترێت ئازادیی جنسی، قەدەغەکردنی مەشروب بە پێشیلکاری مافی مەدەنی (!) ناو دەنرێت و ئەو پۆشاکە کە کەمیک لە لەشی ئافرەت دەپۆشیت بە جلی مەدەنی (!!) ناو دەبرێت، حجاب هیمای دواکەوتنە، قەدەغەکردنی خزمەتە بە ئافرەت، تیکە لاوی پیاوو ئافرەت شارستانییە، درۆ دەکرێت و ناوی سیاسەتی لێ دەنرێت، سامانی میللەت رەوانە بانکەکانی دەرەووە دەکرێت و ئەمە بە (استثمار) ناو دەبرێت، ٪١ ی داھات لێ دەسەنرێت (ئەگەر خاوەنی داھات بویت) و ناوی باجی لێ دەنرێت بەلام بە ناووە رەسمی و یاساییە کە باجەووە دەتپۆتینەووە و خوینت دەمژن و نابێ هیچی تیدا بێت چونکە هەر باجەو خزمەتە بە حکومەتی گەل.

ئەگەر عەلمانییەت دەسەلاتی خۆی زیاتر بەسە پێنیت و بەھاکانی خۆی فەرز بکات دەبیت چاوەرپێ گۆرینی زۆربە ی زاراوەکانی ئەمڕۆ و جوانکردنی ئەو کارانە بە ناشیرینیان دەزانن و چاوەرپێ قیژەون کردنی وشە پاک و پێرۆزەکانی ئیستامان بین.

دەلێن دنیا دەگۆرێت و هیچ لە جیگە خۆیدا نامینیت بۆیە ئاسایی ئەوەی ئەمڕۆ بەکاری خراپی بزانی سبەینی لای خەلک ئاسایی دەبیت بەلام دنیا کێیە ئەگەر خۆمان نەبین؟ راستر و درووست تر ئەگەر بلێن مەرۆف گەندەلتر دەبیت و بۆ ئەم گەندەلێیە دەکەوێتە پاساوی هینانەووە و شەریعیەت پێدان، عەلمانییەت ئاوی بۆ ئەمە رشتوووە و نەووە داماوەکانی داھاتوو ناچارن پێی تیبخەن .

عەلمانییەت گەندەلێی لێ دەزیت، ئەویش ناوی جوانی بۆ دەدۆزیتەووە و پاساوی بۆ وجودی دەهینیتەووە، ئەگەر لە ساتی لەدایک بوونی ئەو گەندەلێەش نەبیت ئەوا لە رۆژانی لاویتی و گەورە بوونیدا.